

Experts weten raad op maaimachine- voorstel voor de raad

Kooimaaiër tegen cirkelmaaiër afgewogen

Fieldmanager Rits Sixma van de gemeente Terschelling benaderde vakblad Fieldmanager met de verzuchting hoe hij zijn raad kan overtuigen om te kiezen voor kooimaaiers in plaats van cirkeldeks. Nu zijn vriend en vijand het er waarschijnlijk over eens dat kooimaaiers een mooier maaibeeld geven dan cirkeldeks. Maar dat argument alleen is soms niet de manier om een gemeenteraad te overtuigen. Fieldmanager legt zijn oor te luisteren bij een aantal deskundigen.

Auteur: Karlijn Raats

Eerst vertelt Rits Sixma iets over de uitgangssituatie op het eiland Terschelling. Sixma: "Terschelling heeft twee voetbalvelden, één oefenveld (half voetbalveld), één trapveldje (kwart voetbalveld) en een kaatsveld (net zo groot als een voetbalveld). Deze worden gemaaid door een Ransomes kooimaaiër met drie kooien. In principe wordt er één keer per week gemaaid. Afhankelijk van de groei wordt er om de twee of drie geveegd. Dealer is de firm Dem te Leeuwarden, hier wordt één keer per jaar een grote onderhoudsbeurt gedaan. De kleine reparaties en bijstellingen gebeuren in eigen beheer. Door de eilandsituatie kun je niet voor elk klein dingetje terugvalen op de dealer, er moeten soms via mail en/of foto's onderdelen geregeld worden. Wij hebben één vaste maaier en twee invallers. De kennis is beperkt tot het besturen van de machine en herkennen van kleine storingen, maar er is weinig

kennis van het gras en maaibeeld. Binnen de gemeente zijn er weinig mensen die vaktechnisch inzicht op sportvelden hebben. Dat een berm, een weiland of een gazon niet gelijk staan aan een sportveld wordt door sommige mensen maar vreemd gevonden. Het is toch immers allemaal gras."

Deskundigheid

Kooimaaiers vergen meer deskundigheid bij de machinist. Verder kiezen aannemers en gemeentes steeds vaker voor machines die breder ingezet worden dan alleen op het sportveld. Bepaalde gebruikers oordelen dan dat een kooimaaiër gevoeliger is dan een cirkeldek en kiezen daarom voor cirkeldeks. Een ander belangrijk aspect is de kennis bij de machinist op de machines. Cirkeldeks zijn redelijk idiotproof. Een kooimaaiër heeft iets meer machinegevoel nodig. Ook dit

kan een reden zijn om voor cirkelmaaiers te kiezen. Een vierde belangrijk aspect is capaciteit. De laatste jaren zijn er cirkeldeks op de markt gekomen die gekoppeld kunnen worden aan compact of mid-size tractoren die een enorme maaicapaciteit beloven in combinatie met een stevige transportsnelheid. Wat vinden experts?

Lex de Bie, directeur van Meij de Bie, leverancier van tuin- en parkmachines: "Advies aan leken geven is lastig, in zoverre dat leken vaak een andere motivatie hebben om voor een bepaalde machine te kiezen. Een kooimaaiër is een stuk duurder dan een cirkelmaaiër. Ook is hij in onderhoud een stuk duurder. Als je bij de kooimaaiër de messen wilt vervangen, kost dat 250 euro per messenunit. En kooimaaiers zijn er met drie, vijf of zeven units. Dat loopt aardig in de klauwen. Een speciale vakbekwame monteur is de enige

Lex de Bie: "De meest recente cirkelmaaiers door technologische verbeteringen op dit moment bij uitstek de beste keuze vormen voor sportvelden of openbaar groen door uitstekende prijs-kwaliteitverhouding."

die ze kan vervangen. Ook is vakkennis vereist voor de precisieafstelling. Daarom krijgt de klant er gratis een gebruikerscursus bij die wij hebben ontwikkeld en hebben gegeven. Bij een cirkelmaaier kun je de zeven messen echter vervangen voor 17 euro per stuk. Iedereen kan deze messen vervangen. Wat de kosten van aanschaf en onderhoud betreft, kun je moeilijk pleiten voor een kooimaaier."

"Wat betreft kwaliteit kun je wel pleiten voor een kooimaaier. Een kooimaaier heeft meer afsnijdingen per strekkende meter. Ook is de afsnijding van het gras bij een kooimaaier glad en bij een cirkelmaaier afgescheurd, waardoor de graspunt-

jes verdorren, waardoor je een grijze waas krijgt over het veld. Alleen een kenner ziet dat. Al bij al is de dichtheid van de mat na het maaien met kooimaaier hoger, want je verpest het gras minder. Maar aan deze argumenten valt ook weer het een en ander af te dingen. Door verbeterde technologie is de cirkelmaaier in de buurt van de kooimaaier gekomen. De maaideks hebben nu de juiste stroomlijn en dikte en het toerental is verhoogd. Als je de messen wekelijks scherp houdt, is het beeld acceptabel voor openbaar groen en sportvelden. Het benadert het beeld van een door een kooimaaier gemaaid veld voor 80 procent. Als je een kooimaaier twee maanden niet bijhoudt, krijg je cirkelmaaikwaliteit."

"Dus als je een leek, zoals de raad, wilt overtuigen, kan dat soms gewoon niet. Het hangt af van de eisen die ergens gesteld worden. Als een klant een veld als een biljartlaken wil, of als een golfbaan belt, dan adviseer ik zonder slag of stoot een kooimaaier. Maar met mijn veertig jaar ervaring op dit vlak kan ik zeggen dat de meest recente cirkelmaaiers door technologische verbeteringen op dit moment bij uitstek de beste keuze vormen voor sportvelden of openbaar groen door uitstekende prijs-kwaliteitverhouding."

Ernst Bos: "Het is niet alleen belangrijk om te kijken wat een soort maaimachine voor effect heeft op de kwaliteit van je gras, maar ook wat hij doet met de bodem. Zware combinaties met grote werkbreedtes zijn slecht voor je grondstructuur; ze zorgen voor bodemverdichting."

"Het is niet alleen belangrijk om te kijken welk effect een maaimachine heeft op de kwaliteit van je gras, maar ook wat hij doet met de bodem"

"Is de gemeenteraad gebrand op biljartlakenkwaliteit op haar sportvelden en is het beheerders-team bereid om de benodigde tijd te nemen voor onderhoud? Dan kun je de kooimaaier adviseren om kwaliteitsredenen. Is de gemeenteraad gebaat bij goede prijs-kwaliteitverhouding? Dan zou ik de strijd niet aangaan en de cirkelmaaier adviseren. Daarmee koop je heus geen kat in de zak."

Trainer/adviseur grasveldbeheer Ernst Bos van IPC Groene Ruimte: "Het is niet alleen belangrijk om te kijken welk effect een maaimachine heeft op de kwaliteit van je gras, maar ook wat hij doet met de bodem. Vooral zware getrokken combinaties zijn ongunstig voor de grondstructuur. Niet alleen het gewicht van de machines, maar ook met de overbrenging van trillingen zorgen voor bodemverdichting. Vooral het effect van trillingen wordt gemakkelijk onderschat. Bij getrokken machines geldt bovendien dat de trekker veel meer kracht over moet brengen op de grasmat, waardoor de toplaag wordt versmeerd en verkneeld in de bovenste centimeters. Een zelfrijdende kooimaaier heeft van de twee bevraagde opties in elk geval de voorkeur."

Over de maaikwaliteit van beide maaimachines: "Een ander nadeel van een getrokken machine is dat je niet dicht genoeg rond obstakels kunt maaien. Dan moet je terugkomen met een andere machine om bijvoorbeeld bij de doel te maaien en de hoeken te maaien. Dan ben je de tijdwinst van de grote maaimachine weer kwijt. Met een zelfrijdende maaimachines kun je dicht langs je obstakels en in de hoeken maaien. Maar nadeel van de zelfrijdende cirkelmaaier is weer dat je met een hoog brandstofverbruik zit."

"Een cirkelmaaier werkt alleen als je een goed vlakke grasmat hebt. Bij oneffenheden wordt je gras gescalpeerd, waardoor je de groeipunten eraf haalt. Het resultaat is kale plekken die snel worden ingenomen door straatgras. Omdat de cirkelmaaier het gras eraf slaat, zijn de beschadigingen aan de grasplant groter. Vooral bij

Kees kortekaas: "De raad of het college moeten zich niet bemoeien met de technische inhoud van een vakgebied."

"Het is niet alleen belangrijk om te kijken welk effect een maaimachine heeft op de kwaliteit van je gras, maar ook wat hij doet met de bodem"

droog weer ziet de grasmat er geler uit. Hierdoor hebben beheerders de neiging om sneller te beregenen, terwijl het niet aan droogte ligt. Een kooimaaiër volgt het terrein veel beter en knipt het gras. Al bij al is de kwaliteit van je grasmat meestal slechter wanneer je maait met een cirkelmaaiër. Dit zie je vaak terug in een groter aandeel straatgras. Dat kan op zich prima bespeelbare velden opleveren, maar de velden zijn wel veel kwetsbaarder en vragen meer onderhoud. Vooral het herstel van speelschade neemt hierdoor onnodig veel tijd in beslag. Op slechte velden kan dat oplopen tot wel 20 á 30 procent van de tijd die je als sportveldbeheerder aan een veld besteedt."

"De discussie kooimaaiër versus cirkelmaaiër is eigenlijk te genuanceerd om zomaar even te adviseren hoe je het beste een raad kunt overhalen om voor één van beide te kiezen. Je kunt ze namelijk niet echt één op één tegen elkaar afzetten."

"Gemeentes verschillen ook erg van elkaar en iedere situatie vraagt weer een ander soort oplossing. Indien een gemeente bijvoorbeeld

besluit om met zijn maaiër ook de plantsoenen bij de te houden, zou ik aanraden een cirkelmaaiër te nemen en die heel zorgvuldig te onderhouden, omdat hij door de inzet in openbaar groen extra slijt. Een kooimaaiër is in de meeste gevallen te kwetsbaar om in te zetten in het openbare groen."

"Ik geef meneer De Bie gelijk, de cirkelmaaiër is veel verbeterd, je koopt er geen kat mee in de zak. Het is een feit dat cirkelmaaiërs interessanter zijn zodra het kostenplaatje in beeld komt, maar dat je alleen met een scherpe, goed afgestelde en goed bediende kooimaaiër topkwaliteit in grasvelden kunt leveren. Die keuze is aan de gemeente."

Cees Kortekaas, manager Uitvoering gemeente Den Haag: "Maar als ze dan zoveel verbeterd zijn, waarom zie je ze dan zo weinig ondanks dat ze in aanschaf iets goedkoper zijn? Als ze gras zouden kunnen snijden en minder dotten en graskluiten achterlaten (vooral bij natte weersomstandigheden, hetgeen meer veegwerk en afvoerkosten inhoudt) zou je ze veel meer zien. En daarbij komt ook nog dat ze de grasspriet

meer verwonden dan een kooimaaiër." "Tweede vraag die ik heb is, waarom je de raad zou moeten overhalen tot de aanschaf van een kooimaaiër. De raad of het college moeten zich niet bemoeien met de technische inhoud van een vakgebied. Ik snap dat ze controle moeten houden op het *overall* budget, maar ze moeten erop vertrouwen dat de het Hoofd van Dienst vakkundig is en de beste kwaliteit wil. Hij zal zelf inventief om moeten gaan met zijn begroting en schuiven met zijn geld om aan het eind van het jaar uit te komen. Het is zijn eigen verantwoordelijkheid om na aanschaf van een duurdere kooimaaiër te beslissen om te bezuinigen door bijvoorbeeld minder te bemesten of bezanden. Houd er trouwens rekening mee dat je door het aanschaffen van een cirkelmaaiër meer moet vegen en de afvoerkosten ook omhoog gaan."

Misschien boffen jullie in Den Haag met een flexibele raad? "Bof? Als je weet van de hoed en de rand en technisch weet wat de machines in huis hebben, moet je wel eens een grote mond hebben, anders kan je de goede kwaliteit niet realiseren. Je moet je als sportveldbeheerder niet laten intimideren. Als je je raadsvoorstel schrijft, motiveer je alles netjes en vermeld je dat informatieve vragen welkom zijn. Maar bemoeienis over jouw technisch inhoudelijke keuze is niet op zijn plaats. Als sportveldbeheerder ben je immers aangenomen om die keuzes te maken. Anders had een raadslid maar op jouw plaats moeten gaan zitten."

"Als een raad niet voor kwaliteit wilt gaan, zijn ze daar volgens mij niet goed bezig. En voor kwaliteit moet je toch echt een kooimaaiër hebben. Je hoeft als kleinere gemeente niet persé de allerduurste kooimaaiër te hebben, er zijn merken genoeg. Je kunt ook een drievoudige in plaats van een vijfvoudige kooimaaiër nemen. Mocht je die weinig hoeven gebruiken, is dat niet nadelig, want dan slijt de machine ook minder snel."

Maaikosten vergeleken over verschillende maaiconcepten		
Kooimaaiër	Cirkelmaaiër	Klepelmaaiër
40 maaibeurten p/j à €40	26 maaibeurten p/j à €35	26 maaibeurten p/j à €35
€1600	€910	€910

Bovenstaand schema is een theoretische vergelijking van het verschil in maaikosten tussen de verschillende systemen. Let op: de werkelijke prijs is sterk afhankelijk van uw eigen situatie.